

Samenvatting van de vergadering

KIN Expertmeeting voor IPCC

8 november 2024, KNMI De Bilt



Op verzoek van het Nederlandse fungerend contactpunt van het IPCC heeft het Nederlandse Klimaatonderzoeksinitiatief (KIN) op 8 november 2024 een deskundigenoverleg georganiseerd bij het Koninklijk Nederlands Meteorologisch Instituut (KNMI). Het doel van dit KIN-deskundigenoverleg was om input te leveren voor het 7^e evaluatierapport van het IPCC. Dit verslag geeft een samenvatting van de resultaten van deze dag.

1. Inleiding

Na een korte inleiding door Rob van Dorland (waarnemend contactpersoon voor Nederland bij het IPCC) en Maarten van Aalst (directeur-generaal van het KNMI) over het proces voor het 7^e evaluatierapport van het IPCC, werden enkele van de geselecteerde deskundigen voorgesteld die zullen bijdragen aan de contouren van het 7^e evaluatierapport. Deze deskundigen zullen in december 2024 naar Kuala Lumpur reizen voor een wereldwijde verkennende bijeenkomst waarin de hoofdlijnen van het nieuwe rapport zullen worden vastgesteld. De deskundigen die aanwezig waren tijdens de KIN-deskundigenraadpleging waren Linda Steg (RUG), Detlef van Vuuren (PBL/Universiteit Utrecht) en Bas van Ruijven (IIASA). Rosh Ranasinghe (IHE/Deltares), Izidine Pinto (KNMI) en Edo Abraham (TU Delft) wonen in Nederland, maar zijn geselecteerd uit andere landen.

In een open ruimte met 24 deelnemers (zie volledige deelnemerslijst hieronder) werden nieuwe inzichten besproken over maatschappelijke uitdagingen op het gebied van transitie, adaptatie, governance en kennis (implementatie) om klimaatverandering aan te pakken. In het bijzonder werd de vraag behandeld "hoe kan wetenschap meer impact creëren?". Door een kleine groep deskundigen uit de praktijk, de politiek en verschillende wetenschappelijke disciplines bijeen te brengen, werd een diversiteit aan ideeën en inzichten verzameld om de deskundigen van het IPCC te voorzien van input voor het verkenningproces in Kuala Lumpur.

Lizanne Schepers vermeldde in haar welkomstwoord dat KIN hoopt dat "de reizende experts die naar Kuala Lumpur gaan nieuwe inzichten zullen krijgen in wat belangrijk is voor de volgende agenda van het IPCC, zowel vanuit wetenschappelijk en transitief oogpunt als vanuit het perspectief van de praktijk". Maarten van Aalst, directeur-generaal en hoofdwetenschapper van het KNMI (en hoogleraar aan de Universiteit Twente, tevens voormalig coördinerend hoofdauteur bij het IPCC), voegde hieraan toe: "Het is van cruciaal belang om goede raakvlakken te creëren tussen wetenschap, beleid en praktijk, en we moeten een breder scala aan stemmen integreren".



2. Openingsverklaringen

Na een levendige korte inleiding stelde Esther van Rijswijk, de moderator van de dag, de drie deskundigen voor die korte verklaringen aflegden over het volgende:

- Prof. dr. Derk Loorbach (DRIFT en KIN) stelde dat het IPCC zich niet op onderwerpen moet richten, maar op nieuwe ideeën en soorten kennis. Volgens hem heeft de huidige interface tussen wetenschap en beleid niet het gewenste effect. Meer klimaatwetenschap zal niet leiden tot transformatief beleid. In plaats daarvan moet er meer aandacht worden besteed aan de interface tussen wetenschap en samenleving en aan nieuwe soorten ondersteuningsmechanismen om deze te versterken, bijvoorbeeld door de wetenschap in te zetten om het potentieel van transformatieve innovatie te valideren en te legitimeren. Daartoe moet kennis over transformatieve innovatie en beleid worden opgenomen, evenals een pleidooi voor het creëren van een betere interface tussen wetenschap en samenleving.
- Geeke Feiter-van Heuvelen (Nederlandse Vereniging van Verzekeraars) bracht het perspectief van de financiële praktijk naar voren. Ze stelde: "Laten we kijken of we met geld impact kunnen maken". Ze bracht het punt van het potentieel en de gevolgen van de nieuwe Europese richtlijn inzake duurzaamheidsverslaglegging door ondernemingen (CSRD) ter sprake. Vanaf 2024 verplicht deze richtlijn grotere bedrijven om jaarlijks verslag uit te brengen over de impact van klimaatverandering op hun activiteiten en de impact van hun activiteiten op de planeet en de samenleving. De financiële sector moet verslag uitbrengen over de impact van de activiteiten die zij mogelijk maakt, en deze transparantie zal het bewustzijn en de acties op het gebied van klimaat en duurzaamheid stimuleren. Er zijn duidelijke definities en betrouwbare gegevens nodig om te voorkomen dat we verzanden in discussies met klanten, belanghebbenden en overheden, maar om echte vooruitgang te boeken en impact te hebben met deze rapportageverplichting.
- Prof. dr. Maarten van Aalst (KNMI en Universiteit Twente) herinnerde iedereen aan de grote waarde van het IPCC, dat onbetwiste en legitieme wereldwijde kennis over klimaatverandering verschaft. Tegelijkertijd verandert de wereld snel en hebben we een ander soort communicatie over klimaatrisico's nodig om risico's in beleid en praktijk te beheersen. Niet alleen met het oog op de toekomst, maar ook op dit moment, gezien de risico's al zijn veranderd. Dit omvat het beheersen van risico's gezien een reeks onzekerheden in klimaatvariabelen (met name extremen), maar ook blootstelling en kwetsbaarheid, vooral op lokale schaal.



3. Resultaten van de discussie

Zowel de door het IPCC geselecteerde deskundigen als de door KIN uitgenodigde (praktijk)deskundigen kregen de gelegenheid om tijdens kleinere groepsdiscussies vanuit hun eigen perspectief iets toe te voegen aan de eerste verklaringen. Er werden veel standpunten, ideeën en suggesties naar voren gebracht, waarvan de volgende opvielen omdat ze door de deelnemers werden erkend en herhaald.

Advies 1:

Neem sociale innovatie en het gedragsaspect van de transitie mee

- Besteed meer aandacht aan sociaal en lokaal geleide processen, aangezien deze meer legitimiteit hebben;
- Vergeet onderzoek naar bottom-up sociale innovatie niet
- Betrek sociologen en gedragspsychologen;
- Creëer een slimme manier van transitie en sociale rechtvaardigheid als de juiste basis voor beleid;
- Richt je meer op de 'S' in Environmental Social and Governance (ESG)-factoren;
- Onderzoek de kloof tussen de toenemende verwoestende impact en veranderend gedrag;
- Neem procedurele rechtvaardigheid mee;
- Kijk naar de bredere sociale implicaties van nieuw beleid.

Advies 2:

Neem het gezondheidsperspectief mee in het klimaatbeleid en -onderzoek

- Bekijk de effectiviteit van maatregelen ook vanuit een gezondheidsperspectief;
- Kijk naar de cascade-effecten op de gezondheid tussen groepen;
- Het gebruik van het gezondheidsperspectief kan helpen bij de communicatie, omdat het klimaatverandering dichterbij de persoonlijke impact brengt;
- Bekijk de WHO-rapporten over de gezondheidseffecten van klimaatverandering en verbreed het bereik van risico's.

Advies 3:

Pak klimaatrisico's op een bredere manier aan

- Onderzoek de kosten van schade door extreme weersomstandigheden, zoals hagel;
- Creëer meer regionale informatie op kortere termijn en voor meerdere gevaren;
- Voer goede realiteitschecks uit en zorg ervoor dat gegevens niet alleen worden gebruikt voor mitigatie;
- Meerdere scenario's voor klimaatverandering en aanpassing behandelen;
- Onderzoek het risico van een 'overschrijding' van de 1,5 °C.

De volgende adviezen hadden meer betrekking op de communicatie en het proces van het IPCC:

Advies 4:

Zorg voor praktische en constructieve communicatie

- Zorg ervoor dat u geen delen van de samenleving verliest door een gebrek aan communicatie;
- Voorkom het zaaien van angst, wees bewust van de gebruikte taal en richt u meer op positieve verhalen;
- Toon de voordelen van SDG's, houd rekening met andere waarden;
- Gebruik de wetenschappelijke basis van beste praktijken, denk hierover na en maak de informatie praktischer;
- Wees voorzichtig met het woord 'transitie', omdat dit een negatieve connotatie kan hebben;
- Wees eerlijk tegenover jongere generaties over de implicaties van mitigatiescenario's;
- Geef duidelijker advies over onzekerheden.

Advies 5:

Denk na over de eigen processen van het IPCC.

- Betrek praktijkmensen en werk samen met beleidsmakers, wees inclusief en 'doe wat je zegt';
- Houd rekening met de waarde van 'grijze literatuur';
- Maak gebruik van de wetenschap van 'best practices';
- Maak klimaatwetenschap beter toepasbaar.



4. Conclusie en overwegingen

Het was zeer waardevol om een live discussie te voeren met deze kleine groep deskundigen. In korte tijd werden veel relevante observaties, standpunten en suggesties verzameld. Op interactieve wijze werden verschillende perspectieven samengebracht. Als er één conclusie uit dit evenement kan worden getrokken, dan is het wel dat er meer aandacht van het IPCC nodig is voor de sociale en communicatieve aspecten van onderzoek en beleid op het gebied van klimaatverandering.

Deze KIN-deskundigenraadpleging werd opgezet met een selectie van diverse deskundigen met expertise op het gebied van bestuur (nationaal/regionaal niveau), gezondheid, financiën, justitie, transitie, jeugd en gedrag. We merkten dat het moeilijker was om praktijkdeskundigen te vinden vanwege volle agenda's, wat extra aandacht vereist voor een volgend evenement. Aangezien sommige deelnemers niet live aanwezig konden zijn en alleen online konden deelnemen, was het helaas niet mogelijk om hen een even interactieve ervaring te bieden als de deelnemers in de zaal.

Dit rapport zal worden gedeeld met de geselecteerde experts van het IPCC die naar Kuala Lumpur reizen. KIN zal hierop terugkomen met een evaluatie van wat er uit dit expertconsult daadwerkelijk als input in Kuala Lumpur is gebruikt en hoe de reizende kandidaten dit type expertconsult beoordelen.

Lijst van deelnemers

<i>Naam</i>	<i>Aansluiting</i>	<i>Toevoegingen</i>
Rob van Dorland	IPCC	Waarnemend contactpersoon IPCC
Marcel Berk	Min. EZK	Coördinatiegroep IPCC
Heloïse van Houten	Min. LVVN	Coördinatiegroep IPCC
Vera Olgers	Min. EZK	Coördinatiegroep IPCC
Bart van den Hurk	IPCC / Deltares	Medevoorzitter WG2 aan KL
Linda Steg	RUG	NL-expert naar Kuala Lumpur
Detlef van Vuuren	PBL	NL-expert naar Kuala Lumpur
Bas van Ruijven	IIASA	NL-expert naar Kuala Lumpur
Rosh Ranasinghe	IHE / Deltares	Internationale expert naar Kuala Lumpur
Izidine Pinto	KNMI	Internationaal expert naar Kuala Lumpur
Edo Abraham	TU Delft	Internationaal expert naar Kuala Lumpur
Geeke Feiter-van Heuvelen	Bond van Verzekeraars	
Derk Loorbach	DRIFT / KIN	
Maarten van Aalst	KNMI / Universiteit Twente	
Piet Sprengers	ASN Bank	
Evelyn Brakema	Groene Zorg Alliantie	
Diane Reckien	Universiteit Twente	
Dirk Schoenmaker	Erasmus	
Marleen de Ruiter	VU	
Wieke Pot	WUR	
Carola Wijdoogen	Stichting Nummer 5	
Laurens Pardede	Jonge Klimaatbeweging	
Renske de Winter	Deltares	
Fieke van Leest	VNG	
Mirko Lukács	KIN	
Lizanne Schepers	KIN	
Lisa Berkouwer	KIN	

Colofon

“Samenvatting van de bijeenkomst KIN-deskundigenoverleg voor IPCC” is een publicatie van het Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN), onderdeel van NWO.

Digitale versie: www.hetkin.nl/en

Adres: Postbus 3021, 3502 GA Utrecht, Nederland Contact: contact@hetkin.nl, www.hetkin.nl

Auteurs: Mirko Lukács (KIN) en Lizanne Schepers (KIN)

Ontwerp: Lisa Berkouwer (KIN)

Met speciale dank aan: Rob van Dorland (KNMI), Bart van den Hurk (Deltares), Derk Loorbach (DRIFT/KIN), Maarten van Aalst (KNMI), Geeke Feiter-van Heuvelen (Nederlandse Vereniging van Verzekeraars) en Esther van Rijswijk (moderator)



© Klimaatonderzoek Initiatief Nederland (KIN), Utrecht 2024

Sommige rechten voorbehouden

Creative Commons-licentie [[Naamsvermelding 4.0 Nederland](https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/)].

De inhoud van deze publicatie mag (gedeeltelijk) worden gebruikt en gereproduceerd voor niet-commerciële doeleinden. Wijzigingen in de inhoud zijn niet toegestaan. Bronvermelding is altijd verplicht.

Met KIN willen we de bijdrage van de wetenschap aan het versnellen van systeemtransities vergroten. Onze ambitie is om de transitie naar een klimaatneutrale en klimaatbestendige wereld te versnellen door optimaal gebruik te maken van bestaande wetenschappelijke kennis en door nieuwe kennis te ontwikkelen.